

LOGARITAMSKE FUNKCIJE

1. Pojam logaritamske funkcije i njena svojstva
2. Domena logaritamske funkcije
3. Graf logaritamske funkcije
4. Izračunavanje logaritama
5. Rješavanje logaritamski jednadžbi
6. Inverz logaritamske funkcije

1.Pojam logaritamske funkcije i njena svojstva

Računajući vrijednost eksponencijalne funkcije $f(x)=a^x$ odgovaramo na pitanje: **kolika je vrijednost potencije $y=a^x$ za zadani broj x ?** Obrnuto ako je zadana vrijednost potencije y , postavlja se pitanje: **koliki je eksponent x u jednakosti $a^x = y$.**

Primjer: dana je eksponencijalna funkcija $f(x)=3^x$. Za zadane brojeve x racunamo vrijednost potencije 3^x , koliki je x ?

Ako je $3^x = 5$? Možemo procijeniti da je $1 < x < 2$. No bitno je zaključiti kako za svaki broj $y > 0$ postoji jedinstven broj x takav da je $3^x = y$

Ovo svojstvo ima svaka eksponencijalna funkcija. Za svaki $y > 0$ jednadžba $a^x = y$ ima jedinstveno rješenje, realan broj x . To rješenje zovemo **logaritam broja y po bazi a** i pišemo:

$$x = \log_a y$$

Neka je $f(x) = a^x$ eksponencijalne funkcije i neka je y pozitivan broj.

Broj x za koji je $a^x = y$ se zove logaritam broja y

$$a^x = y \Leftrightarrow x = \log_a y$$

Logaritam pozitivnog broja y jest eksponent kojim treba potencirati bazu a da bi se dobilo y :

$$a^{\log_a y} = y$$

Svojstva:

Logaritamska funkcija $x \rightarrow \log_a x$ definirana je za sve pozitivne realne brojeve. Skup svih njezinih vrijednosti je skup realnih brojeva.

Ta funkcija ima sljedeća svojstva:

1. $\log_a(x \cdot y) = \log_a x + \log_a y$	$\log_a 1 = 0$
2. $\log_a(x : y) = \log_a x - \log_a y$	$\log_a a = 1$
3. $\log_a(x^r) = r \cdot \log_a x$	$\log_b a = (1/n) \log_b a$
4. Za svaki broj $a > 0$ i $a \neq 1$, vrijedi $\log_a 1 = 0$	$\log_b a = \log_c a / \log_c b$
5. a) ako je $a > 1$ i $x_1 < x_2$, onda je $\log_a x_1 < \log_a x_2$	
b) ako je $0 < a < 1$ i $x_1 < x_2$, onda je $\log_a x_1 > \log_a x_2$	
6. Ako je $\log_a x_1 = \log_a x_2$, onda vrijedi $x_1 = x_2$	

2. Domena logaritamske funkcije

Ako je funkcija $y = f(x)$ kompozicija nekoliko elementarnih funkcija, tada treba voditi računa da na svim mjestima gdje se pojavljuje varijabla x , dana funkcija bude definirana.

To znači da u složenoj funkciji $y = f(x)$ treba osigurati uvjete na sva ona mesta gdje se pojavljuju "zahtjevne" funkcije u smislu domene.

$$f(x) = \log_{\frac{1}{2}}(2x-x^2)$$

$$2x-x^2 > 0$$

$$x(2-x) = 0$$

$$x_1 = 0$$

$$2-x = 0$$

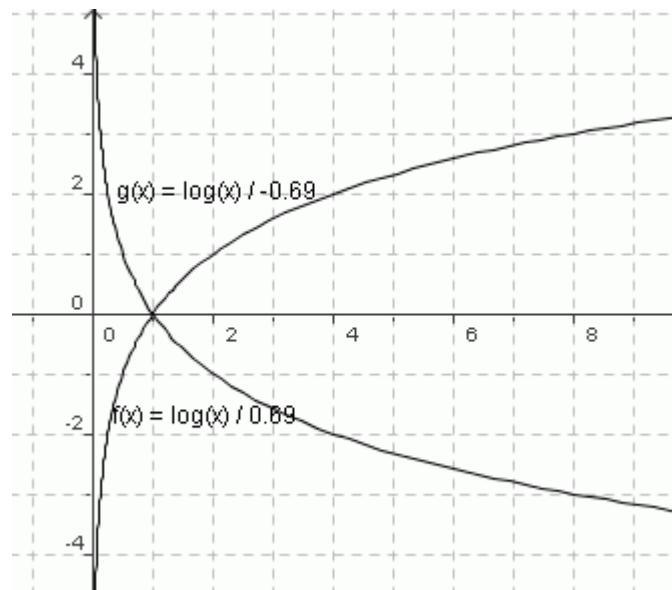
$$x_2 = 2$$

	$-\infty$	0	2	$+\infty$
x	-	+	+	
$2-x$	+	+	-	
	-	+	-	

$$D: x \in (-\infty, 0) \cup (0, 2)$$

3. Graf logaritamske funkcije

- Ako je baza a veća od 1, onda za $x_1 < x_2$ vrijedi $\log_a x_1 < \log_a x_2$, što znači da je funkcija rastuća.
- Ako je baza a $0 < a < 1$, onda za $x_1 < x_2$ vrijedi $\log_a x_1 > \log_a x_2$, što znači da je funkcija padajuća.

6. Inverz logaritamske funkcije

Inverzna funkcija eksponencijalne je logaritamska funkcija.

$f(x)=a^x$ -eksponencijalna funkcija

$$x=a^y / \log_a$$

$$\log_a x = y \log_a a$$

$y^{-1}=\log_a x$ -logaritam funkcije je inverzna eksponencijalna funkcija

Primjer:

$$f(x) = \log_2(x-3)$$

$$f(f^{-1}(x)) = x$$

$$\log_2(f^{-1}(x)-3) = x$$

$$\log_2(f^{-1}(x)-3) = \log_2 2^x \quad / \text{ antilog}$$

$$f^{-1}(x)-3 = 2^x$$

$$f^{-1}(x) = 2^x - 3$$

